

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Patriarhia Ortodoxă Română

La 25 Februarie a. c. se împlinesc treizeci de ani de la ridicarea scaunului mitropolitan al Ungro-Vlahiei la rangul de scaun patriarhal. Aniversarea aceasta este prilej de a ne rememora anumite adevăruri și realizări.

În primul rând trebuie să scoatem în evidență faptul că Biserica ortodoxă conform tradiției apostolice și primar creștine păstrând unitatea dogmatică și canonică, unitatea în cult și dragoste, s-a organizat în Biserici autocefale. Biserica ortodoxă nu este organizată monarhic, unitatea ei fiind unitate în Hristos și în sobornicitate. Așa a fost în primele veacuri creștine, când conform situației de atunci, erau 5 patriarhat, între care exista numai o ierarhie de onoare. Unitatea Bisericii întregi se manifesta în sinoadele ecumenice care au dat expresie bazelor dogmatice și canonice ale ortodoxiei. Conform acestui principiu de organizare autocefală pe patriarhate, în epoca modernă s-au înființat noi patriarhate ortodoxe, corespunzătoare dezvoltării Bisericilor ortodoxe din diferite țări. Aceasta înseamnă că aceste Biserici ortodoxe ajunseseră la o așa dezvoltare încât nu mai aveau nevoie să stea sub oblăduirea altei Patriarhii, ci erau în stare să se conducă singure, având organe proprii de organizare și conducere. În felul acesta toate Bisericile ortodoxe rămânând fidele credinței, canoanelor, cultului și duhului ortodox, adică păstrând unitatea în duh și adevăr, nu erau între ele în raporturi de supra-și sub-ordonare, ci în raporturi de colaborare frățească în marea familie a Bisericii ortodoxe: ele sunt Biserici-surori.

În felul acesta se exclude orice ingerință străină în cadrele unei Biserici ortodoxe autocefale, ea având posibilitatea să-și rezolve singură, de sine și prin sine, problemele pe care i le pune viața bisericească în curs de dezvoltare. Această organizare e conform cu învățătura Mîntuitorului care n-a așezat niciun șef al Bisericii, întrucît El e cu noi întotdeauna și a dat tuturor apostolilor aceleași puteri și soborului puterea de a da hotărîri generale valabile și care a socotit toate popoarele deopotrivă.

În al doilea rând aniversarea aceasta ne aduce aminte de meritele Bisericii noastre pentru ortodoxie. Dintru început Biserica ortodoxă a prins rădăcini în sinul poporului român. Credincioșii depe ambele laturi ale Carpaților s-au legat cu

toată ființa lor de Biserica ortodoxă română, iar Biserica s-a identificat cu soarta poporului român și cu lupta lui pentru independență și o viață mai bună. Ea a fost alături de popor. Dimpotrivă catolicismul a fost în slujba tendințelor de cucerire și înrobire a poporului, fie din partea regilor Ungariei sau a panilor polonezi, fie din partea imperiului habsburgic. De aceea în Moldova și Țara Românească Biserica ortodoxă a sprijinit lupta poporului pentru independență, împotriva-vindu-se totodată încercărilor de infiltrare catolică-susținute fie de regele Ungariei, fie de regele Poloniei, iar în Ardeal Biserica ortodoxă a împărțit soarta poporului iobag și asuprit, sprijinindu-l în lupta lui pentru libertate, opunîndu-se catolicizării forțate pe care o urmăreau regii Ungariei și mai tirziu împărații austrieci. Lupta pentru independență a poporului român s-a împletit cu lupta Bisericii ortodoxe, împotriva papismului, unealtă a intereselor străine și înrobitoare.

Aceasta explică legătura strînsă dintre Biserica ortodoxă română și credincioșii ei, care în Biserica lor aveau nu numai adevărul mîntuitor, ci și o sprijinoare a luptei poporului pentru independență și libertate. Dar noi vrem să amintim, și meritele ei pentru ortodoxie. În privința aceasta cel dintîi merit e că ea și-a crescut credincioșii în spiritul ortodox autentic, ferindu-i de orice rătăcire de la credința dreptmăritoare. Lucrarea aceasta a săvîrșit-o Biserica în conformitate cu posibilitățile ei, la început cu mijloace mai modeste, pentru ca să progreseze mereu și să ajungă la un înalt nivel de cultură teologică și de pastorație.

Dezvoltarea aceasta a Bisericii ortodoxe române a făcut ca ea să fie Biserica cu cei mai mulți credincioși și cu cea mai bogată activitate din cadrul țării noastre. Dar Biserica noastră are merite și pe plan inter-ortodox. E suficient să amintim sprijinul dat Sf. Munte Athos, sinodul dela Iași, tipăriturile lui Antim Ivi-reanul, relațiile cu bisericile surori, în special cu Biserica ortodoxă rusă, pentru ca să ne dăm seama de rolul pe care l-a avut Biserica noastră în cadrul Bisericii ortodoxe. Prin dezvoltarea vieții ei bisericești interne și prin activitatea ei pan-ortodoxă a cîștigat un prestigiu bine meritat între Bisericile ortodoxe și în lumea creștină. Cu aceste merite și fiind a doua

ca nărim, după Biserica ortodoxă Rusă, era firească ridicarea ei la rangul de Patriarhat.

Dacă înființarea Patriarhiei ortodoxe române este consecința dezvoltării Bisericii noastre, acest act de o deosebită însemnătate a fost și începutul unei noi epoci în viața bisericii noastre. În primul rând aceasta a favorizat unificarea vieții bisericești, care avea unele caracteristici specifice diferitelor provincii și a unit toate energiile în aceeași direcție, dînd posibilitatea la o mai mare desfășurare a forțelor creatoare ale Bisericii. Puterea de viață a Bisericii noastre și a găsit cadrul potrivit de manifestare. În al doilea rând Biserica noastră a cîștigat în prestigiu și a jucat un rol mai activ în cadrul ortodoxiei ecumenice.

Nu este în intenția noastră de a face o revizuire istorică asupra tuturor realizărilor din cei 30 ani de existență a Patriarhiei ortodoxe române. Dacă sub primii doi Patriarhi, Miron și Nicodim s-au pus temelii dezvoltării Patriarhiei române, trebuie să spunem că abia după 23 August 1944 această Patriarhie s-a putut organiza în deplină libertate în conformitate cu canoanele ortodoxe și cu trebuințele ei. Pînă atunci titlul de Patriarhie era mai mult un simbol. Abia în noul Statut de organizare a Bisericii noastre s-au prevăzut prerogativele patriarhale canonice, ceiace a dus la o unitate mai vie și o activitate mai unitară și mai rodnică. Duhul acesta nou, prin care patriarhia a devenit din simbol realitate, a turnat un dinamism creator în toate compartimentele vieții bisericești. Multiplele realizări de sub arhipăstoria I. P. S. Patriarh Justinian ne sunt prea cunoscute pentru a le enumera aici. Între acestea alături de reorganizarea și înnoirea vieții bisericești sub toate aspectele, se evidențiază: reintregirea bisericească și colaborarea activă a bisericii noastre la lupta pentru pace și pentru o viață mai bună a poporului nostru. De asemenea o mai intensă activitate pe plan inter-ortodox și în special în legăturile cu Biserica ortodoxă rusă.

Biserica ortodoxă din Ardeal aduce la această aniversare întreaga ei recunoștință și întregul ei atașament față de Patriarhia ortodoxă română, din care face parte ca un membru activ al ei. Aceasta pentru că Ardealul ortodox care a dat Bisericii de peste munți atîția ierarhi, teo-

(Continuare în pag. 2)

Inființarea Patriarhiei Ortodoxe Române

În 25 Februarie se împlinesc 30 ani dela votarea legii prin care scaunul de arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlahiei a fost ridicat la treapta de Patriarhie, iar titularul lui la rangul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Inființarea Patriarhiei a însemnat o încununare a organizației noastre canonice bisericești, fără ca prin aceasta să se facă o abateră dela unitatea dogmatică și canonică, ce există între bisericile ortodoxe, sau să slăbească în vre-un fel legătura și comuniunea dintre aceste Biserici. La împlinirea a trei decenii dela înființarea Patriarhiei, se cuvine să ne aducem aminte de acest moment important din viața Bisericii noastre și să-l pomenim după cuviință.

Ca și la popoarele vecine la bulgari și la sârbi și la poporul nostru după organizarea și consolidarea statului a urmat și organizarea și consolidarea ierarhiei bisericești. Era în spiritul timpului ca după constituirea unui stat independent să se așeze în el și o căpetenie bisericească, de regulă un mitropolit, prin cece se consfințea și se afirmă și mai mult autoritatea și independența statului. Prin cucerirea independenței Țării Românești de către Basarab Voevod, sub fiul acestuia, Nicolae Alexandru Basarab, se înființează mitropolia din Țara Românească în sec. 14. La fel și în Moldova după cucerirea independenței sub Bogdan I, a urmat sub Mușatini organizarea Bisericii prin înființarea mitropoliei Moldovei. Cele două mitropolii s-au dezvoltat și datorită păstorilor vrednici care le-au cârmuit și au ajuns în decursul timpului să se bucure de mare autoritate.

Unirii Principatelor sub Țuza-Vodă, era firese să-i urmeze și unificarea organizației bisericești din Principate. Încă în Divanul Ad-hoc din Moldova, care a proclamat unirea cu Țara Românească, se cerea printre altele ca Biserica ortodoxă din Principate să nu mai fie dependentă de o altă ierarhie, adică să fie recunoscută ca autocefală, menținând unitatea dogmatică cu Biserica ecumenică a răsăritului. Se mai prevedea în același timp înființarea unei autorități sinodale centrale ș. a. În urma luptei pentru canonicitate, acest organ central s-a constituit pe baze canonice prin legea organică din 1872, Mitropolitul Țării Românești devenind mitropolit primat și ca atare și președintele al Sf. Sinod. La pușini ani după dobândirea independenței Principatelor Unite s-a obținut și autocefalia Bisericii ortodoxe române ea fiind recunoscută de Patriarhia dela Constantinopol în 1885.

Prin legea cultelor din 1925 s-a dat Bisericii o organizare unitară. Încă înainte de a fi votată această lege, Sf. Sinod a hotărât în ședința din 4 febr. 1925 ridicarea scaunului de arhiepiscop și mitropolit al Ungro-Vlahiei la rangul de patriarh, lucru care a fost consacrat prin legea din 25 febr. din același an. Astfel s-a ajuns la încununarea organizației noastre bisericești prin înființarea Patriarhiei Ortodoxe Române.

Ca o recunoștință pentru tot ce a dat Biserica strămoșească în trecut credincioșilor săi, ea a fost răsplătită prin ridicarea la rangul de Patriarhie.

Inființarea Patriarhiei ortodoxe române mai era justificată și prin importanța și rolul pe care l-a avut biserica noastră în trecut pentru celelalte biserici ortodoxe. Când puterea semilunei a pus stăpânire pe țările ortodoxe și bisericile și credincioșii lor îndurau mari lipsuri, Țările Române au devenit sprijinătoare desinteresate ale acestora. În țările române veneau după ajutoare fețe bisericești din O-

rient. Este destul să pomenim că din 11 Patriarhii ortodoxi cîți au fost în secolul al 16-lea numai unul nu a fost în țările române. Uneori se aflau chiar mai mulți Patriarhi deodată în țară, ca s. ex. la București unde se aflau în același timp 3 patriarhi ecumenici, sau la înmormîntarea tatălui lui Dimitrie Cantemir s-a înțimplat să fie de față toți 4 patriarhii ecumenici din răsărit. Cu excepția imperiului rusesc, care după căderea Constantinopolului a devenit protectorul și sprijinitorul ortodoxilor din țările căzute sub stăpînirea semilunei, patriarhii și Biserica ortodoxă nu au avut protectori mai credincioși, mai cu solitudine și cu dragoste și cu mijloace mai mari pentru ajutoarea ei, decît pe cei care erau în capul statelor românești. Sf. Munte, ca și patriarhii care s-au perindat în vremuri de nenorocire în fruntea Bisericii pot mărturisii în tot cursul istoriei de acest simțămînt de dragoste și de evlavie, necentenit manifestate de acei care au reprezentat statele românești. Într-un timp cînd jugul turcesc apăsa greu asupra țărilor din Peninsula Balcanică și asupra celor din răsărit și multe fețe bisericești și credincioși erau nevoiți să se refugieze, toți au găsit adăpost și ocrotire în țările române și în sînul Bisericii românești. Cînd alte biserici ortodoxe puteau lucra mai puțin pentru apărarea și întărirea ortodoxiei Biserica noastră a lucrat cu mult spor în această direcție. E de ajuns să pomenim aici de sinoadele ținute pe pămînt românesc, ca cel dela 1595 și cel dela 1642, de Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă fiu de Domn Moldovean, de activitatea culturală dezvoltată de Biserica noastră, de curentul pașian a cărui influență a trecut peste hotarele țărilor române, de cărțile tipărite pentru Bisericile ortodoxe de sub stăpînirea turcească, ca să ne dăm seama de rolul important pe care l-au avut țările române și Biserica noastră pentru ortodoxie. Dacă mai adăugăm la acestea și jertfele făcute și luptele duse de țările române pentru întreaga creștinătate, încît un Ștefan cel Mare era declarat atleat al creștinătății și dacă alte Biserici ortodoxe din țările vecine, profitînd de momente favorabile s-au ridicat la rangul de Patriarhie, înțelegem că și Biserica noastră merita pe deplin acest lucru. De altfel mitropolii Țării Române erau și reprezentanți ai Patriarhului din Constantinopol pentru ortodoxii din Ungaria. Ei purtau titlul de exarhi ai Plaiurilor și sfințeau și episcopii și mitropolii romînilor de dincoace de Carpați. Acești mitropolii ai Ungro-Vlahiei, începînd cu secolul al 18-lea (1776) purtau și titlul de locșitori ai Chesareii, avînd rangul al doilea după Patriarhul Constantinoplei. Ei erau în realitate ca niște patriarhi, putînd să sfințescă episcopi și mitropolii chiar pentru bisericile supuse jurisdicției Constantinopolului și să prezideze sinodul patriarhal atunci cînd patriarhul Constantinopolului era absent. Astfel mitropolii Țării Române exercitau dreptul de patriarh încă din secolul al 18-lea, lipsindu-le numai consacrarea legală a acestui drept, lucru care a avut loc în anul 1925. Ridicarea Bisericii ortodoxe române la rangul de Patriarhie mai era justificată și de numărul mare al credincioșilor care a sporit în așa fel, încît după Biserica ortodoxă Rusă Biserica noastră avea cei mai mulți credincioși ortodoxi din Orientul creștin. Biserica noastră era una din ramurile vîjnoase ale Bisericii ortodoxe, cîștigînd o poziție și o importanță pe care nu o mai aveau nici chiar unele din vechile patriarhii canonice, fiind chemată să joace un rol important între celelalte biserici ortodoxe su-

rori, Toate aceste considerente au îndreptățit hotărîrea Sf. Sinod și a corpurilor legiuitoare din 1925 de a ridica Mitropolia Ungro-Vlahiei la rangul de Patriarhat.

Inființarea Patriarhiei ortodoxe române a adus un spor de prestigiu Bisericii noastre în raport cu celelalte biserici. Prin înființarea patriarhiei s-a creat organismul necesar pentru colaborarea strînsă și eficace între Biserica noastră și celelalte biserici ortodoxe și s-a creat cadrul în care se putea lucra cu mai mult spor la unificarea sufletească a credincioșilor ortodoxi din țara noastră și la întărirea și înălțarea Bisericii strămoșești. Progresul făcut în toate sectoarele vieții noastre bisericești în timpul celor trei decenii de existență a patriarhiei și mai ales cel din ultimii ani, de sub păstoria I. P. S. Patriarh Justinian, este o dovadă despre justetea actului din 1925 și o garanție că Biserica Ortodoxă Română va păși și de acum înainte pe calea întăririi ortodoxiei și a luptei pentru pace din succes în succes.

S. VLAD

Patriarhia Ortodoxă Română

(Urmare din pag. 1)

logi, clerici și călugări, a găsit în tot decursul sbuciumatei lui istorii sprijin frățesc la Mitropolia Ungro-Vlahiei, iar în cadru Patriarhiei ortodoxe a fost totdeauna apreciată și sprijinită în activitatea ei și în năzuința ei de a-și reîntregi turma, desbinată la 1698. Actul epocal al reîntregirii Bisericii din Ardeal a fost posibil, alături de alți factori și datorită chemării părintești a I. P. S. Patriarh Justinian, iar consolidarea lui e și opera grijii și sprijinului permanent dat de Patriarhie. Biserica ortodoxă din Ardeal a simțit mereu sprijinul Patriarhiei și s-a integrat în viața Bisericii ortodoxe române, aducînd aportul ei prețios la propășirea acesteia.

Sub cîrma înțeleaptă a I. P. S. Patriarh Justinian, Patriarhia ortodoxă română, înmănușind toate energiile Bisericii noastre și pășind alături de popor, va progresa și de acum înainte atît în activitatea ei bisericească internă și pan-ortodoxă, cît și în activitatea ei socială, de colaborare la lupta pentru pace și la întărirea Patriei.

Cuprinzînd pe toți fiii ei, crescuți în duhul ortodoxiei, ea își va desfășura cu vigoare sporită lucrarea de mîntuire a sufletelor și de sprijinire a dreptelor năzuinți ale popoarelor. Clerul și credincioșii din Ardeal îi urează noi realizări pe calea aceasta și o asigură că își vor pune toate forțele în slujba marilor idealuri pentru care luptă.

Telegraful Român

Anunț

În depozitul Bibliotecii „Reîntregirea” Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35, proprietatea Arhiepiscopiei ortodoxe române Sibiu, se găsesc spre vînzare:

Cărți rituale,
Cărți de literatură bisericească,
Imprimate pentru oficiile parohiale.

Obiecte de cult:

Candele,
Cădelnițe,
Cruci,
Potire,
Disc,
Steluță,
Copie,
Chivot,
Cutie pentru Sf. Mir etc.

Prapore, Epitafe, stofă pentru reverenzi, stofă pentru odăjdii și odăjdii confecționate.

După trei decenii

S-au implinit trei decenii dela ridicarea Bisericii ortodoxe române la rang de Patriarhie. De aceea, acum când trecem pragul spre al patrulea deceniu, e bine să poposim o clipă, întorcînd privirile spre trecut, spre a ne putea da seama pe ce drum să urmeze în viitor.

Vremea vitregă nu ne-a păstrat documentele principale, care să ateste existența unei Biserici ortodoxe organizate pe plaiurile românești, afară de atestarea faptică a dăinirii ei neîntrerupte. Ne vom opri la acele grăitoare pagini de istorie, cînd imperiul bizantin se cufunda încet și iremediabil în oceanul „celor trecute vremi” sub loviturile crude ale mohamedanismului fanatizat la culme și îmbătat de glorie. Patriarhiile ortodoxe își perd rînd pe rînd puterea și strălucirea. Diferitele popoare ortodoxe sunt nevoite să caute forme nouă de organizare pentru autoconservare. Astfel iau naștere Bisericile naționale, care păstrează unitatea duhului, unitatea dogmatică și liturgică, și sfărimă pe cea ecumenică-jurisdicțională, cu toată sfortarea patriarhiei constantinopolitane de a susține contrarul. În vremea aceasta a ocupării peninsulei Balcanice de către Turci, iau ființă și mitropoliile Munteniei și Moldovei fapt care însemna scoaterea Bisericilor românești de sub jurisdicția unor mitropolii înafară de granițele celor două principate de dincolo de munți. Patriarhia din Constantinopol cu acest prilej își dă seama că nu mai poate supraveghia și conduce direct viața bisericească dela nordul Dunării și cunoscînd lupta grea ce se dă acolo pentru păstrarea ortodoxiei, face din cele două mitropolii românești două organe ale puterii patriarhale, investind pe cei doi mitropoliți cu puterea de exarhi (exarh al plaiurilor și exarh al părților nordice), deci cu jurisdicție faptică. Mitropoliții Ungro-Vlahiei și cei ai Moldovei primiau confirmarea și hirotonirea la Constantinopol. Cei ai Ardealului și probabil cei din nordul apropiat Moldovei, dela exarhii Patriarhului (la Tirgoviște și apoi la București). Diaconul Coresi în prefața cărții II de învățătură (1581) spune că tipăritura aceasta apare cu binecuvîntarea Mitropolitului Ghenadie (I) din Ardeal și a arhimetropolitului dela Tirgoviște. Deci contemporanii lui Coresi aveau știința și conștiința unui exarhat care nu era numai titlu, ci funcțiune patriarhală prin delegație. Iată în embrion Patriarhia română care va aștepta plinirea vremii!

Cele două principate române, în care Biserica a avut rol de frunte, n-au fost transformate niciodată în provincii turcești. Bucurîndu-se astfel de oarecare independență politică, faptul le-a dat și un fel de ascendent moral bisericesc asupra celorlalte popoare ortodoxe subjugate și le-a creat o sumă de obligații liber consimțite, pînă la vremea cînd Rusia se ridică la rang de putere mare și ia asupra sa protecția ortodocșilor din imperiul otoman. Principatele noastre ajung „*devteri patris*” (a doua patrie) a multor creștini ortodocși subjugăți și refugiu multor fețe bisericești de peste Dunăre. Voivozii, care nu odată și au încrucișat sabia cu iataganul turcesc aveau conștiința clară că luptă pentru Hristos și pentru eliberarea creștinilor. Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul (nu mai puțin Ioan Huniade) dau expresie clară acestei convingeri în auzul lumii întregi. Aurul românesc curge în valuri pentru ajutorarea celor dela „locurile sfinte” și tiparnițele unui Antim Ivireanu potolesc foamea și setea religioasă a mai tuturor popoarelor ortodoxe din lume. Astfel exarhatele românești depășesc în bine cu mult limitele trasate lor de Patriarhul ecumenic din cetatea lui Constantin cel Mare, care acum reprezenta față de statul turcesc pe toți creștinii ortodocși din imperiu. Ele contribuiau mai efectiv la păstrarea ortodoxiei decît acesta însuși. Dar modești cum suntem din fire, noi n-am făcut

niciodată obiect de reclamă răsunătoare din titlul și jurisdicția ce ni s-a acordat odată cu independența bisericească și a crescut odată cu nevoile vremii.

Pe vremea domniilor fanariote romîni sunt împinși și bisericește mai în umbră. Sub baldahinul ortodoxiei, grecii își purtau pe pămîntul nostru interesele naționalismului intransigent. Totuși conștiința rolului important avut de ortodoxia romînească în cea ecumenică nu s-a stins. Ea n-a privit cu gelozie, nici cu mîhnire că rolul jucat de ea trece în mîni mai viguroase. S-a bucurat împreună cu Biserica Rusă și chiar a secondat-o.

Dar în vremea aceasta ținuturile romînești se unesc politicește. Ca o consecință firească și în Biserică se face una conducerea Sf. Sinod dela București. O nouă organizare se impune imperios. Luîndu-se de biză Statutul Organic Transilvănean, ca cea mai democrată orinduire bisericească, ajung la un statut de organizare care era mai mult un compromis al diferitelor organizări existente în bisericile ținuturilor ce s-au unit.

În septembrie 1925, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului organizează și conduce un grup de 161 pelerini la locurile sfinte. Trecînd prin Constantinopol pelerinii sînt conduși pentru a primi binecuvîntarea la Patriarhul Ecumenic. Prea Fericitul Părinte cu acest prilej ține să-și arate „adîncă bucurie pe care o simte văzînd închinători romîni în reședința lui și subliniază marile îndatoriri pe care le are azi Biserica ortodoxă romînă întru susținerea și afirmarea ecumenicității”. De ziua Înălțării Sfintei Cruci din acelaș an se găsesc la recepție în reședința Patriarhului ecumenic din Ierusalim, Damianos I. Iată ce spune octogenarul păzitor al Sfintului Mormînt: „Biserica ortodoxă romînă are azi un mare rol, acela de a lua conducerea Bisericilor ortodoxe și în deosebi protectoratul sf. locuri, ca una care azi reprezintă marea majoritate a creștinilor ortodocși” (vezi: Dr. Cristescu, *Mai aproape de Tine Doamne*, pag. 27 și 176).

Iată atmosfera bisericească romînească și ecumenică, cînd ceea ce faptic se exercitase de veacuri în forma legală și canonică prin actele dela 4 și 25 februarie 1925. Cum se vede ridicarea Bisericii noastre la rang de Patriarhie romînă nu era un orgoliu personal al unuia sau unora și nici nu răsărea dintr-un sentiment de mîndrie nejustificată a poporului romîn, ci este urmarea firească a unui lung proces istoric de autoconservare a ortodoxiei, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

În 1945, bătrînul Patriarh Nicodim, e cercetat de o delegație a Bisericii Ruse. Nu mult după aceasta sosește altă delegație a Bisericii Rusești, invitînd Patriarhia Romînă să participe la solemnitățile alegerii și investirii Patriarhului Alexei din Moscova. Patriarhia romînă trimite o delegație. Apoi alți trimiși ai Bisericii Ruse cercetează Biserica noastră. Octogenarul Patriarh Nicodim se decide să plece însoțit de ierarhi mai tineri la Moscova spre a face o vizită Patriarhului de acolo, străbătînd cu trenul drumurile pe care le umblase ca tînăr student al Institutelor Teologice Ruse din acea vreme. În 1947 Prea Fericitul Patriarh Alexei cu o suită impunătoare întoarce vizita Bisericii romîne, străbătînd aproape tot întinsul Patriei noastre.

Sub al treilea Patriarh, sub conducerea I. P. S. și P. F. Patriarh Justinian, Patriarhia romînă începe să funcționeze efectiv. În vara anului 1948, însoțit de mai mulți vlădici, I. P. S. Sa merge la Moscova spre a lua parte la serbările de cinci sute de ani dela proclamarea autocefaliei Bisericii Ruse și la conferința pan-ortodoxă, în care se trasează în linii mari atitudinea Bise-

(Continuare în pag. 4)

Inițierea Patriarhiei Romîne

Se implinesc 30 de ani dela proclamarea Patriarhiei romîne și acest eveniment merită cîteva reflexii.

În organizarea bisericească teritorială, în răsăritul ortodox Hristocentric s-a ținut seamă de elementul local-popular, în spiritul trimiterii sf. apostoli de către Mîntuitorul Hristos „la toate neamurile” (Mat. 28, 19) precum și al glosolaliei din ziua Pogoririi Duhului Sfînt (Fap. 2, 4-11).

De aceea sf. apostoli au și rînduit principiul, care a fost fixat în canonul 34 apostolic, ca episcopii unui popor să-și aibă în frunte un protos, de care să asculte și fără de știrea căruia nimica să nu poată face. Principiul acesta a fost însușit și în canoanele 9 și 16 dela Antiohia, din 341, încît pe baza lor independența politică a unui popor asigură totodată și autocefalia bisericească a aceluia teritoriu. În aceste împrejurări s-a dobîndit autocefalia bisericească Mitropoliile din Cipru, Armenia și Georgia și după același principiu Patriarhia ecumenică a acordat autocefalie Bisericilor locale din Bulgaria (în 927 și 1234), din Serbia (în 1219), din Muntenia (în 1359), din Moldova (în 1401) și din Rusia (în 1448).

Dar această acordare de autocefalie locală administrativă nu ducea nicidecum la o fărîmîțare a Bisericii ortodoxe, precum li s-a părut celor neliniștiți, ci ea era numai formală, privitoare la administrația locală și la limba de cult. Incolo era respectată cu sfințenie unitatea Hristocentrică în dogmă, în cult și canoane. Prin autocefalie nu s-a creat nici un specific dogmatic local, ci numai s-a acceptat exprimarea locală a administrației și a particularității de limbă, care nicidecum nu știrbea unitatea Ortodoxiei.

Demnitatea de patriarh, acordată în sec. V mitropoliților din Alexandria, Antiohia, Cesareea, Efes și Heraclea, s-a restrîns apoi numai la „patriarhia patriarhală”, stabilită prin sinodul IV ecumenic din 451, în canonul 28, în care erau încadrați în șir onorific episcopii din Roma, Constantinopole, Alexandria, Antiohia și Ierusalim. Aceasta a confirmat o și canonul 36 trulan, din 692. Dar titlul de patriarh a fost menționat abia în canoanele 15 și 16 ale sinodului patr. Fotie din 861. Prin aceste decizii, patriarhul devenea episcop conducător (protosul în can. 34 apost.) al unei părți autocefale din Biserică numită patriarhie.

În cadrul condițiilor de dezvoltare istorică a Bisericii ortodoxe, Patriarhia ecumenică din Constantinopole, apreciînd rolul unor Bisericilor ortodoxe locale, le-a acordat și lor titlul onorific de patriarhie, precum a fost cea pentru bulgari, cu sediul la Silistra și Ohrida (927-1018) sau la Tiraova (1234-1394) și Ohrida (1410-1766), cea pentru sîrbi cu sediul dela Peci (1463) și (1553-1766) și cea pentru ruși, cu sediul la Moscova (1589-1721), care singura primii prin decizie sinodală a vechilor 4 patriarhii (locul al 5-lea în șirul patriarhiilor răsăritene. În fine s-a mai adăugat patriarhia onorifică a sîrbilor dela Carlovit, din 1848. Deoarece la începutul sec. XX-lea s-a realizat renașterea unor popoare din robia mohamedană, iar poporul rus a început o nouă viață socială, s-a reînființat patriarhia rusă în 1917 și patriarhia sîrbă, cu centrul la Belgrad în 1920.

În aceste împrejurări s-a pus în discuție și ridicarea mitropoliei autocefale romîne din România la rang de patriarhie, pe baza unor justificări reale, precum erau: 1. tenacitatea credințioșilor romîni în ortodoxie, precum și continua lor grijă chiar pentru bunul mers al Bisericii din regiunile căzute sub dominația turcească. Era invocat acel „Bizanț după Bizanț” susținut de țările Romîne în întregul Orient or-

(Continuare în pag. 4)

30 de ani

dela înființarea Patriarhiei Române

În 4 februarie 1925 Sf. Sinod din București a proclamat Patriarhia Română. Ea a fost legiferată îndată de statul român și recunoscută de toate Bisericile ortodoxe. Înălțarea Bisericii române la rang de Patriarhie se făcea în conformitate cu principiile de organizare a Bisericii creștine, prescrise de legislația bisericească apostolică și ecumenică. Canonul treizeci și patru apostolic prescria ca episcopii fiecărui popor să aibă pe unul din ei căpetenie și cu știerea lui să orinduiască toate cele bisericesti. Canonul 17 al Sinodului 4 ecumenic din Calcedon (441) formula principiul, afirmat și de sinodul 2 ecumenic (381) ca episcopul fiecărui oraș să aibă în biserică rangul pe care îl are acel oraș în stat. Arhiepiscopul Bucureștilor fiind după 1918 căpetenia episcopilor dintr-un stat independent și episcopul capitalei acestui stat, trebuia să devină patriarh și după un principiu și după celălalt, în conformitate cu aplicarea lor în trecut și altor biserici ortodoxe: rusă, bulgară, sîrbă etc. Sinodul Calcedonian supunea prin canonul 28 cu provocare la practica părinților consfințită și de sinodul 2 ecumenic, patriarhiei constantinopolitane pe episcopii de peste granițele imperiului bizantin care se găsea în zona popoarelor migratoare. O parte din biserică (pre) romină și teritoriul ei de azi atunci sub stăpînirea hună întinsă pînă la Niș și Sofia ajunse prin acest canon sub jurisdicția patriarhiei de Constantinopol.

În anul 535 Împăratul Iustinian înființă pentru strămoșii noștri arhiepiscopia „romanică” a Iustinianei prime pe la Scoplie de azi, cu jurisdicție și în nordul Dunării, cu autocefalie și cu rang în Balcani ca al patriarhiei romane din apus. Îi motiva rangul cu principiul cuprins în canonul 17 calcedonian, că autoritatea bisericească urmează în rang și înălțare pe cea politică locală. Această arhiepiscopie autocefală a noastră a dispărut în anul 602, revenind sub jurisdicția patriarhiei Constantinopolitane după canonul 28 al sinodului 4 ecumenic.

În 1359 patriarhia Constantinopolului organizează aici prima noastră mitropolie canonică a Ungro-Vlahiei pe baza constituirii unui stat român independent în nordul Dunării. Curînd îi dădu și jurisdicția de exarhie a plaiurilor de peste Carpați și a întregii Ungarii, iar pentru ajutoarele românești către locurile sfinte îi acordă și locotenența unor scaune din ce în ce mai înalte distruse de turci; Nicomidia, Ancira, Cesareia Capadochiei. Că aceste înălțări în rang îi le acorda pentru ajutoarele românești către ortodocșii de sub turci, o scria Patriarhul Sofronie de Constantinopol în 10 oct. 1776 cînd o înălța dela rangul Ancirei la cel al Cesareei Capadochiei. În această ajutorare a ortodocșilor din răsăritul cîmpit Biserica romină urma exemplul Bisericii mai mari ruse care o ajuta și pe ea și care obținuse Patriarhia sa în 1589, la un veac după emanciparea deplină a statului Moscovit.

Conform principiilor induse de organizare a bisericii, și biserică romină a obținut autocefalia în 1885 în urma cîștigării de statul român cu ajutorul celui rusesc a independenței sale în 1878, iar în 1925 Patriarhia, căpetenia bisericească națională prescrisă de canonul 34 apostolic. Canonul apostolic motiva această organizare bisericească cu nevoia unității în biserică fiecărui popor. Această unitate nu s-a realizat deplin sub primii doi patriarhi romini; Miron (1925—1939) și Nicodim (1939—1948), de oarece regimul monarhiei și al guvernelor ei, dependent de capitalul apusean, compus și din fonduri catolice a menținut spărtura făcută de

Habsburgi în unitatea bisericii romine. Al 3-lea patriarh I. P. S. și P. F. Justinian, încă în primul său an de patriarhat a refăcut această unitate, cîștigîndu-i Patriarhiei noastre cadrul complet necesat împlinirii rostului ei apostolic. Această realizare istorică a fost înlesnită de schimbări de din 23 August 1944, 6 martie 1945 și 29 dec. 1947 care a dat posibilitatea clerului și credincioșilor să-și împlinească dorința revenirii manifestată și în 1744 și în 1797 și în 1848 și în alte dăți. Ea încununează și lupta de o viață întregă a I. P. S. nostru mitropolit Nicolae.

În programul patriarhiei, enunțat la sinodul din 4 februarie 1925, acest punct esențial nu era trecut, ci numai următoarele: 1. Trimiterea de bursieri în strălăutate pentru formarea statului ei major. 2. Desvoltarea facultății de Teologie din București în centru de cultură ortodoxă, cu catedre și pentru literatura teologică slavă și greacă. 3. Înființarea Academiei de muzică bisericească orientală în București. 4. Zidirea Catedralei Patriarhale. Programul era în gust și nici pe acesta nu l-a împlinit în întregime Patriarhul Miron, care-l anunțase. L-a primul punct l-a ajutat întrecerea susținută de marile cititor de cultură bisericească din scaunul lui Șaguna. Al doilea a fost împlinit deplin abia de I. P. S. Patriarh Justinian. Al 4-lea n-a fost realizat, Patriarhul Miron mîrgîindu-se la clădirea reședinței patriarhale. I. P. S. Patriarh Justinian în foarte scurt timp a realizat și desăvîrșit tot ce era sănătos în programa inițială a Patriarhiei, dar și mult din ce trebuia să prevadă, dar omisese ea. A reorganizat o pe baze sinodal-democratice printr-un sistem complet de legiuiri, i-a dat deplină unitate și întregire, a pornit o la activitate mai vie în slujba poporului și a omisirii lubitoare de pace și de progres, a continuat ajutorarea bisericilor surori din Orient- a strîns legăturile cu biserică Rusă și cu celelalte biserici ortodoxe etc. Grație rivnei și realizărilor I. P. S. Sale sprijinite de ierarhie, cler și credincioși, Patriarhia Romină pășește în al 4-lea deceniu al ei cu prestigiul consolidat și cu nădejdi de progres.

ST. LUPȘA

Înființarea Patriarhiei Române

(Urmare din pag. 3)

ortodox întru sprijinirea a tot ce era ortodoxie verificată. Daniile rominești se îndreptau nu numai spre Sirmiu și apropiat, dar și spre Athos și îndepărtat. Centre ortodoxe din Antiohia, Ierusalim și Sinai. De aceea mulți patriarhi răsăriteni au poposit atît de adesea în țările romine, tîpărîndu-și aici cărțile lor de cult pentru greci, arabi și georgieni, pe lângă numeroasele publicații destinate pentru slavii din sudul Dunării, sporînd prestigiul mitropoliei ungrovlahiei față de celelalte Biserici ortodoxe surori, care chiar dela început s-a bucurat de atribuțiuni patriarhale în titulatura sa, precum și ca exarhie patriarhală a plaiurilor.

Aceste și încă alte considerente au determinat punerea problemei înființării Patriarhiei romine, la ședința Sf. Sinod din febr. 1925.

Investitura și întronizarea festivă s-au săvîrșit în octombrie, după primirea tomosului patriarhal, prin care patriarhul ecumenic Vasile III binecuvînta înființarea patriarhiei romine.

Cu această ocazie s-au fixat și cîteva probleme de conduită pentru patriarhia romină a cărei înființare era un eveniment important din istoria Bisericii ortodoxe. În frunte stătea principiul susținerii unei activități rodnice pentru binele Bisericii ortodoxe în genere, apoi binele Bisericii ortodoxe romine, precum și binele obștesc.

După trei decenii

[Urmare din pag. 3]

ricii ortodoxe pe plan mondial, lansîndu-se totdeodată și un apel pentru pace către toți creștinii. După doi ani și mai bine, I. P. S. Patriarh Justinian face o nouă călătorie la Moscova, prilejuită de noi consfătuiri între Întii stătători ai Bisericilor ortodoxe.

Din inițiativa Patriarhului Justinian se leagă firele istorice cu patriarhiile ecumenice, mai întii sub forma unor felicitări la marile sărbători ale creștinătății ortodoxe, apoi prin acele schimburi de publicații bisericești, al invitațiilor la diferite aniversări însemnate (ca jubileul înființării Bibliotecii Patriarhiei din Alexandria), apoi prin vizite de delegați (I. P. C. Arhim. Samaha al Patriarhiei Antiohiene), chiar de căpetenii ale Bisericilor mari ortodoxe (I.P.S. și P. F. Patriarh ecumenic Alexandru III al Antiohiei, delegații Sf. Sinod al Bisericii Bulgare, Întiiul stătător al Bisericii Albaneze, I.P.S. și P. F. Patriarh Chiril al Bulgariei etc.).

S-a făcut schimb de studenți, în țară cu alte confesiuni, peste hotare cu Bisericile ortodoxe (Finlanda, Siria). În decembrie 1949 cu ocazia vizitei făcută ierarhilor ardeleni, I.P.S. Patriarh Justinian a cercetat și pe Episcopii Lutherani, Calvini, Unitarieni la bisericile și reședințele lor, fapt care a contribuit la apropierea dintre confesiunile care în trecut, secole de a rîndul s-au privit cu destulă răceală sau indiferență.

Iată în linii mari ce au adus atît Bisericii ortodoxe romine cît și Ortodoxiei ecumenice cei treizeci de ani dela proclamarea Patriarhiei romine, care virtual exista de secole. Ce are de făcut în viitor? Se desprinde din cele de mai sus: să meargă înainte cu stăruință pe drumul trasat ei de veacuri de Domnul și de oamenii cu suflet înțelegător, pînă cînd toți credincioșii vor ajunge „să fie una, una desăvîrșit” (Ioan 17). Cel ce ne-a poruncit aceasta și care nevăzut stă la cîrma Bisericii, să însufle credincioșilor rivna și stăruința înfăptuirii acestui ideal.

G. M.

Intr-adevăr pe această linie s-au și depus multe străduințe concrete din partea patriarhiei romine. A fost sprijinită patriarhia ecumenică, strîmtoată greu de politica turcească de după 1925; s-au depus eforturi pentru înlăturarea schismei dintre Bisericile ortodoxe din Bulgaria și Albania față de patriarhia ecumenică; a fost susținută patriarhia din Ierusalim, încercată greu de prozelitismul eterodox latin și s-a militat necentenit pentru stringerea mai activă a legăturilor de unitate panortodoxă, prin variate conferințe comune. Aceleași au fost și străduințele manifestate pentru închegarea vechilor legături cu patriarhia rusă, fapt confirmat apoi la conferința panortodoxă dela Moscova din 1948.

Condițiile a acestor străduințe fiind însuflețirea și acțiunea, patriarhia romină s-a integrat dela început, prin I. P. S. Patriarh Justinian în marele lagăr al partizanilor păcii, singurul care poate determina colaborarea sinceră dintre oameni și popoare.

Privind deci retrospectiv asupra celor 30 de ani dela înființarea patriarhiei romine, putem face concluzia, că ea a însemnat cu adevărat un pas hotărîtor spre binele Bisericii ortodoxe întregi, întărîndu-i și mai categoric unitatea esențială.

Omul este făcut să muncească precum pasărea să sboare. Prov. 5, 7.